De bezwaren kwamen er op neer dat velen de synode niet bevoegd achtten om een nieuw vertaling in te voeren. Bovendien was deze overbodig, en vreesde men dat hij onrust in de kerk zou veroorzaken. Daarbij speelde de richting van de medewerkers een belangrijke rol. Tenslotte achtte men een nieuwe vertaling met het oog op de 'woelingen van Rome' onverstandig. Uit Amsterdam, Den Haag en Berkel, zo ging het verslag voort, waren 'kwaadaardige' adressen gekomen, terwijl 'sommigen der onderteekenaars met moeite hunnen naam kunnen schrijven'. Dit laatste liet volgens de 'commissie Niermeijer' zien 'tot welke klasse der maatschappij de onderteekenaars' behoorden.[43] De commissie hield de synode voor dat hij niet moest schrikken van die adressen, maar daarin juist een aansporing moest zien voort te gaan met het werk der vertaling. 'Hoe klein zal het getal der tegenstanders zijn, indien de zaak wèl begrepen wordt'.[44] Want indien de voorstanders begrepen hadden dat blijken van goedkeuring welkom waren geweest, dan zouden vele adressen met duizenden bij duizenden ondertekenaars zijn binnen gekomen. 'De synode ga dus voort, rustig voort, met het werk dat zij begonnen heeft'.[45]

Dezelfde 'commissie Niermeijer' gaf commentaar op het verslag van de ASC.[46] Na de plichtmatige huldiging volgden de conclusies en aanbevelingen. De belangrijkste daarvan was dat de commissie zeer beperkte aantekeningen bij de vertaling wenste. Iets anders zou het doodvonnis over de bijbelvertaling betekenen. Dat dit een wijziging van het oorspronkelijke synodale plan betekende, realiseerde men zich zeer goed. Daarin was immers bepaald dat er brede aantekeningen zouden worden toegevoegd. Een motie van de secretaris van de synode, H.P. Timmers Verhoeven, om vast te houden aan het oorspronkelijke plan van 1852 werd verworpen, de aanbevelingen van de 'commissie Niermeijer' aanvaard.[47] Dat betekent dus dat er geen brede aantekeningen bij de bijbelvertaling gevoegd zouden worden. Met dit besluit werd een 'gevecht' tussen de theologische faculteiten van Groningen en Leiden beslist ten gunste van Leiden. Daar wilde men namelijk, anders dan te Groningen, hoogstens een zeer beperkt aantal korte aantekeningen.

Deze kwestie leidde nog bijna tot een schipbreuk van het project zoals blijkt uit het verslag van de ASC aan de synode van 1855. De vertalers Pareau, De Groot en Van Herwerden meenden te moeten bedanken omdat het oorspronkelijke plan gewijzigd was: zij wilden per se verklarende aantekeningen toevoegen. De vertaling dreigde nu een Leidse vertaling te worden. Na nieuwe onderhandelingen verklaarden zij zich alsnog bereid hun taak op zich te nemen. Voorwaarde was wel dat zij kanttekeningen mochten indienen ter beoordeling van de hele bijbelcommissie. Hiermee kon iedereen leven.[48]

waren dat er 27, tussen 1821 en 1830 waren het er 23, tussen 1831 en 1840 30, tussen 1841 en 1850 spreken we over 69 nieuwe bladen, tussen 1851 en 1860 verschenen er 129 nieuwe bladen. Niet al deze bladen was overigens een lang leven beschoren. Bron: *Titellijst van de bibliografie van Nederlandse protestantse periodieken* (Amsterdam 1990). Een statistische bewerking van deze gegevens is nog niet voorhanden. De hier genoemde cijfers geven echter een duidelijke indicatie. Vgl. M. Rietveld-van Wingerden, *Voor de lieve kleinen. Het jeugdtijdschrift in Nederland* 1757-1942 (Den Haag 1992) 26 en 256-279, die een zelfde tendentie voor de jeugdtijdschriften signaleert. Voor de persgeschiedenis van de vorige eeuw zie men J.M.H.J. Hemels, *De Nederlandse pers voor en na de afschaffing van het dagbladzegel in* 1869 (Assen 1969).

[38] Vgl. J. Vree, 'Publiciteit is bij de tegenwoordige staatsinstellingen een onmisbaar vereischte'. De rol van de pers in het debat over de toekomst van de Vaderlandse Kerk in de jaren rond 1848', in: Schutte en Vree, *Om de toekomst*, 191-227.

[39] Zie over Spijker M.J. Aalders, 'H.J. Spijker, een kennismaking', *Nederlands Archief voor Kerkgeschiedenis* 82 (2001) 46-69.

[40] Over de uitgangspunten van de vertaling verscheen in dat jaar *Grondslagen en regelen voor de vertaling van het Nieuwe Testament*. Deze weken niet veel af van Van Hengels *Proeve*. Zie over de kleine verschillen H.J.